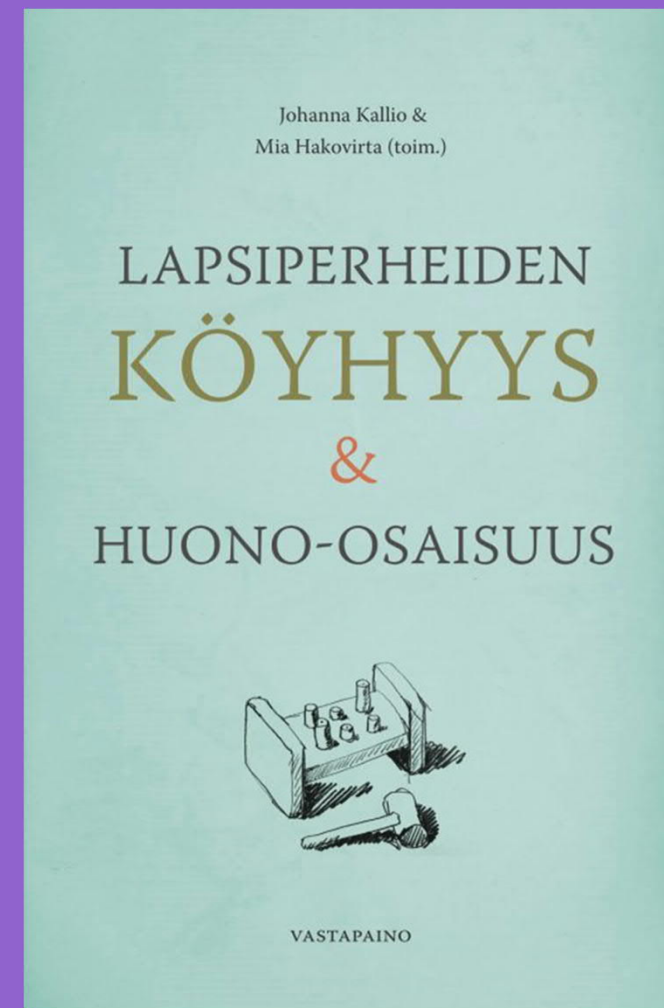

Lasten köyhyys – millaista se on ja mitä siitä seuraa?

Johanna Kallio

Sosiaalityön professori

Sosiaalitieteiden laitos, Ty

UNIVERSITY
OF TURKU

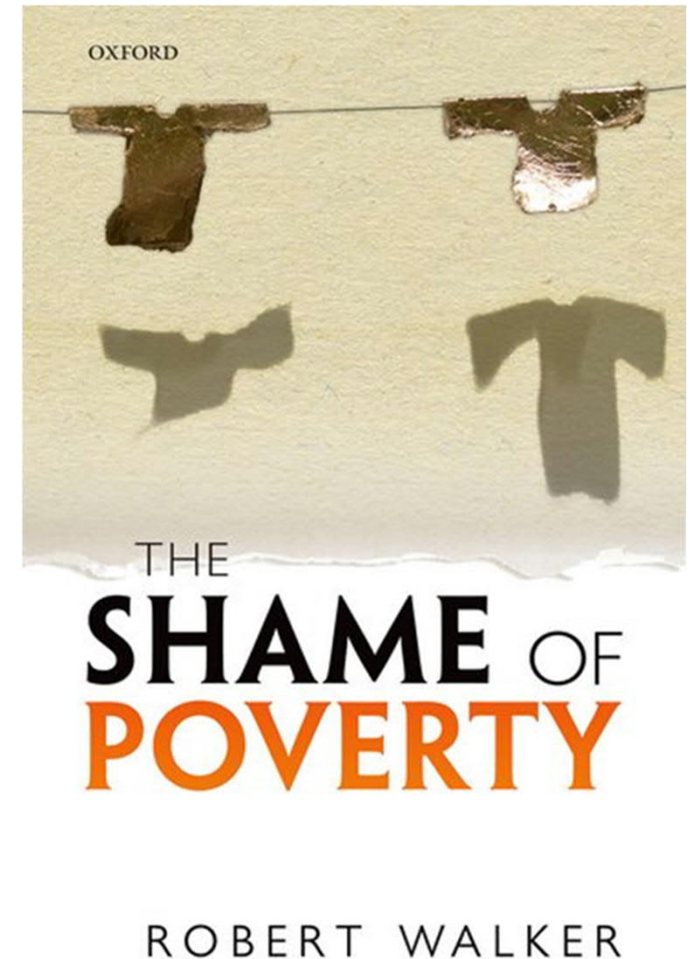
Köyhyyden määritelmä

- **Suhteellinen köyhyys:** taloudellisten resurssien puute aiheuttaa sosiaalisen toimintakyvyn rajoittuneisuuden
- *Townsend:* köyhät ovat syrjäytetty yhteiskunnassa tavanomaisten elämäntyylien, tapojen ja toimintojen ulkopuolelle

Suhteellinen köyhyys

- Köyhä ei kykene olemaan sellainen oman elämänsä toimija, jollainen on tapana olla siinä yhteiskunnassa, jossa hän elää
- Koska köyhä ei kykene elämään sellaista elämää kuin haluaisi tai mukautumaan yhteiskunnassa vallalla oleviin minimistandardeihin, köyhyyteen liitetään **häpeää**

Lasten köyhyys

- Lapsiperheköyhyys
 - Suhteellisen köyhyysrajan alapuolella elävien lapsiperheiden osuus kaikista lapsiperheistä
 - Lapsiperheiden keskimääräinen köyhyysaste on noin 12 %
- Suhteellisesti köyhät lapset joutuvat kamppailemaan pystyäkseen elämään normaalia elämää ja päästäkseen osallisiksi yhteiskunnan sosiaalisiin, taloudellisiin ja kulttuurisiin toimintoihin
- → **vaikeus pysyä muiden mukana!**
- Millainen on lasten kokema minimi?

Lasten köyhyys Suomessa

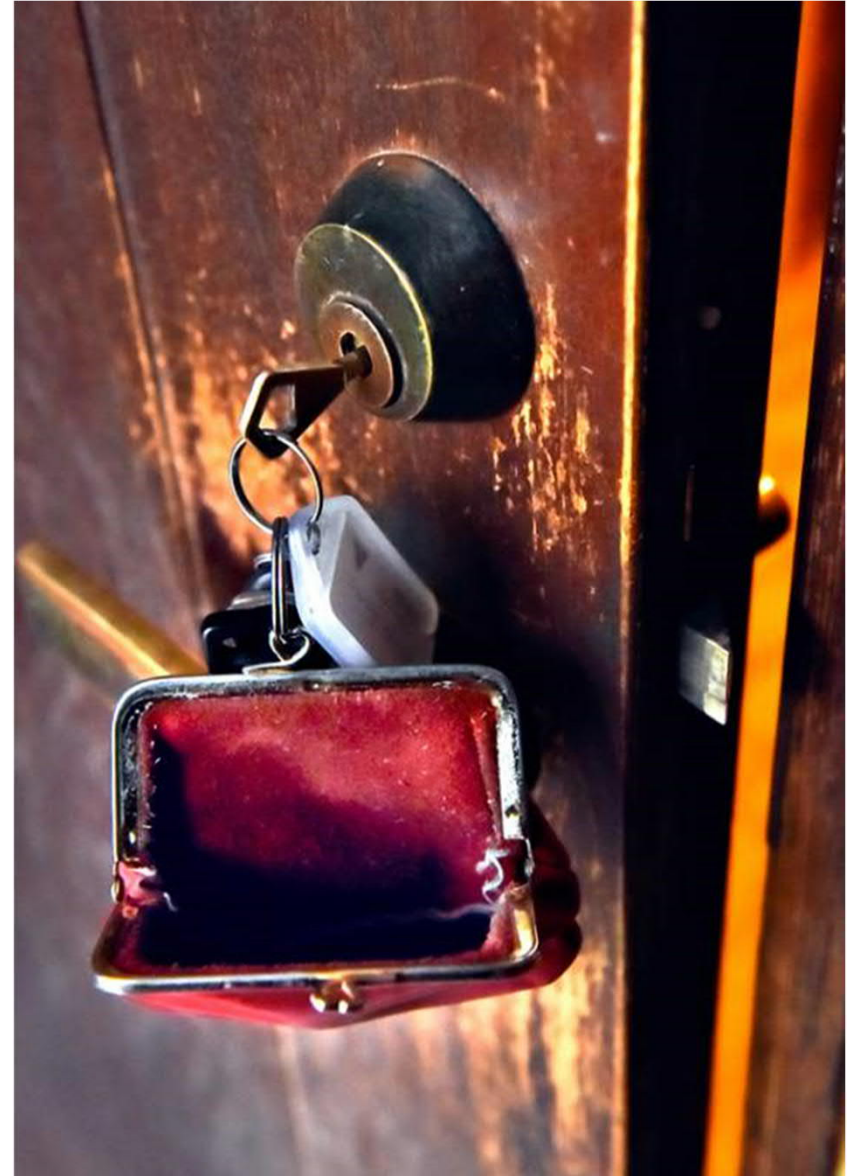
- Lapsiperheiden köyhyys lähes kolminkertaistui Suomessa vuosina 1995–2017
 - Noin 12-15 prosenttia lapsista kokee perheensä olevan köyhä
- Köyhyys on huomattavasti yleisempää yksinhuoltajaperheissä

- Lasten ja nuorten kokemuksissa köyhyys näyttäytyy erityisesti sosiaalisena ilmiönä, joka rajoittaa lasten sosiaalista kanssakäymistä ja heidän mahdollisuuksiaan liittyä sosiaalisiin verkostoihin
- Perheen niukka taloudellinen tilanne kytkeytyy lasten ja nuorten hyvinvointiin
 - Elämäntyytyväisyys
 - Itsetunto
 - Tulevaisuuden suunnitelmat
 - Kokemus osallisuudesta
 - Taloudellinen stressi
 - Harrastaminen ja vapaa-ajan sosiaaliset verkostot
 - Asuminen

Köyhyyden ylisukupolvisuus

- Köyhyys ja toimeentulotuen asiakkuus
- Erityisesti pitkittyvä ja kasautuva taloudellinen huono-osaisuus
- Pojat alttiimpia taloudellisen huono-osaisuuden ylisukupolvisuudelle kuin tytöt

Mekanismit taustalla

- Resurssit
- Oppiminen, sopeutuminen
- Sosiaalinen vetäytyminen
- Taloudellisen niukkuuden aiheuttama stressi ja kuormitus
- Perheen taloudellinen huonous ei kytkeydy ainoastaan lapsen aikuisuuden asemiin vaan myös hänen hyvinvointiinsa tässä ja nyt

Miksi pojat alttiimpia huono-osaisuuden ylisukupolvisuudelle kuin tytöt?

- Koulumaailma saatetaan mieltää feminiinisenä erityisesti alemmissa yhteiskuntaluokissa
 - Sukupuolten välisen kuilun koulumenestyksessä on havaittu kasvavan siirryttäessä ylemmistä yhteiskuntaluokista alempiin
- Miehen rooli saattaa olla vahvemmin sidottu työhön ja vaurauteen naisen roolin ollessa joustavampi
 - Köyhät miehet tuntevan syvempää arvottomuutta kuin köyhät naiset
 - Pojat voivat omaksua sukupuolirooliinsa liitetyt odotukset varhain
- Isän köyhyydestä kokema stressi voi heijastua vahvemmin poikiin kuin tyttäriin

Mitä tehdä?

- Työmarkkinoiden ulkopuolella olevien sekä perhe-etuuksien riittävä taso on turvattava, jotta voidaan ehkäistä lapsiperheiden köyhyyttä ja viimesijaisen toimeentulotuen tarvetta.
- **Palvelut** ovat tärkeä osa keskustelua lapsiköyhyydestä ja sen torjumisesta.
- Miten saamme kaikki lapset pysymään mukana ja kokemaan sosiaalista osallisuutta? Miten saamme kaikki lapset luottamaan kykyihinsä?